

Raportti Kepan jäsenkyselyn ja täydentävien haastattelujen tuloksista

Maaliskuu 2011

Koonnut: Maija Seppo

Tiivistelmä

Tämä raportti sisältää analyysin Kepa ry:n teettämästä kyselytutkimuksesta, joka koskee jäsenjärjestöjen mielipiteitä Kepan toiminnasta ja tulevaisuuden painopisteistä. Raportin kyselyä koskevasta analyysistä vastaa tutkimuspäällikkö Juho Rahkonen Taloustutkimus Oy:stä.

Raporttiin on koottu lisäksi tulokset kyselyä täydentävistä haastatteluista, joita tehtiin 26 järjestölle. Haastattelun analyysin on tehnyt Kepan kehittämisjohtaja Maija Seppo, jäsensihteeri Paula Lounasheimon ja projektityöntekijä Kaisa Laihialan avustuksella.

Raportin päätulos on, että *jäsenjärjestöt pitävät Kepaa asiantuntevana ja kehityskysymyksissä näkyvästi vaikuttavana organisaationa, mutta Kepan toiminnassa jäsenjärjestöjen suuntaan on kehitettävää.*

Jäsenjärjestöille tärkein syy kuulua Kepaan on kehityspoliittiseen vaikuttamistyöhön osallistuminen. Lähes yhtä tärkeä syy Kepaan kuulumiseen on verkostoituminen muiden järjestöjen kanssa. Keskeisiä ovat myös koulutus- ja neuvontapalvelut sekä edunvalvonta, joita pidetään erityisen tärkeinä pienissä, alle sadan jäsenen järjestöissä.

Kepan tärkeimmiksi tehtäviksi nähdään yleiseen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvät asiat: suomalaisten tietoisuuden lisääminen kehityskysymyksistä (97 % täysin tai jokseenkin samaa mieltä) ja vaikuttaminen Suomen poliittisten päättäjien päätöksiin (93 %). Lähes yhtä tärkeänä pidetään sitä, että Kepa herättää yhteiskunnallista keskustelua maailman köyhyydestä.

Kepan tärkeimmät tehtävät jäsenjärjestöjen suuntaan ovat edunvalvonta ja koulutus, ja toisaalta järjestöjen äänen käyttäminen yhteiskunnassa. Moni on sitä mieltä, ettei Kepan tule luoda jäsenjärjestöille yhteisiä toimintalinjoja – Kepan ei haluta ottavan koordinoivaa tai ohjaavaa roolia järjestöjen omaan toimintaan liittyvissä asioissa.

Kepan toiminnan laajuuteen oltiin tyytyväisiä. Uusia toimintalinjoja ei toivottu. Nykyisten toimintojen tehostaminen ja keskittyminen tärkeimpiin tehtäviin koettiin keskeisemmiksi kehittämissuunnaksi. Myös jäsenjärjestöjen parempaa huomioimista ja yhteydenpitoa niihin korostettiin, kuten myös aiemmissa Kepan jäsenjärjestökyselyissä.

Haastattelujen perusteella jäsenjärjestöjen osallistuminen Kepan toimintaan ja päätöksentekoon on melko mutkaton. Järjestödemokratian katsotaan toimivan hyvin, mutta kiinnostus Kepassa vaikuttamiseen ei toisaalta ole kovin suurta.

Kysymys Kepan järjestöjäsenmäärän kasvattamisesta osoittautui vaikeaksi: lähes puolet vastanneista ei osannut valita, pitäisikö jäsenmäärää kasvattaa vai ei. Kantaa ottaneista hieman useampi (32 %) oli sitä mieltä, että jäsenjärjestöjen määrää ei ole syytä aktiivisesti kasvattaa. Myönteisellä kannalla oli 23 prosenttia.

Kiitokset kaikille kyselyyn vastanneille järjestöille sekä haastatelluille järjestöedustajille, joiden kanssa kävimme mielenkiintoisia keskusteluja Kepan toiminnasta ja tulevaisuudesta.

1. Miksi kysely ja haastattelut

Kepa uusii vuoden 2011 aikana toiminta-ajatuksensa, joka vastaa kysymykseen: *Miksi Kepa on olemassa?* Päivitetyn toiminta-ajatuksen pohjalta Kepalle luodaan uusi strategia vuosille 2012-2017.

Näitä linjauksia varten on tärkeää tietää jäsenjärjestöjen kantoja ja toiveita Kepan toiminnasta ja tulevaisuudesta sekä näkemyksiä yhteisestä toimintaympäristöstämme. Järjestöjen kuuleminen kattavasti on tärkeää, koska toiminta-ajatus on jäsenjärjestöjen yhteinen ilmaus Kepan tarkoituksesta. Siksi päätettiin tehdä kysely kaikille jäsenjärjestöille ja täydentää sitä haastattelemalla joukko jäsenjärjestöjä, jolloin samoihin teemoihin päästäisiin pureutumaan kyselyä syvemmin.

Kepa on tehnyt säännöllisin väliajoin jäsenjärjestökyselyjä. Ne ovat kartoittaneet lähinnä jäsenjärjestöjen tyytyväisyyttä Kepan toimintaan ja palveluihin, ja antaneet samalla mahdollisuuden järjestöille nostaa muita, itselleen tärkeitä asioita Kepan tietoon. Tällä kerralla lähestymistapa oli hieman strategisempi: haluttiin kartoittaa jäsenjärjestöjen arvioita Kepan yhteiskunnallisesta ja kattojärjestörooleista, Kepan haasteista toimintaympäristön muutoksissa sekä järjestödemokratian toimivuutta Kepassa. Vertailtavuutta aiempiin kyselyihin (2005 ja 2008) saatiin kuitenkin jonkin verran, ja sitä on raportissa nostettu esiin.

2. Menetelmät ja vastanneet

2.1. Käytetyt menetelmät

Jäsenjärjestökysely 2010 jakautuu kahteen osioon: lomakekyselyyn ja ryhmähaastatteluihin.

Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksen toteutti Taloustutkimus Oy. Kyselylomake (Liite 1: Jäsenjärjestökysely saatteineen) laadittiin yhteistyössä Kepan ja Taloustutkimuksen edustajien kesken. Kysely lähetettiin kaikille Kepan jäsenrekisterissä oleville jäsenjärjestöille Internet- ja kirjekyselyinä 9.11-17.12.2010. Vastaajille tarjottiin mahdollisuus vastata kummalla tavalla tahansa, ja vastauksia karhuttiin sekä paperi- että sähköpostimuistutuksilla.

Kysely koostui seuraavista osa-alueista:

- Vastaajajärjestön taustatiedot
- Kepan tarkoitus ja päätehtävät
- Kepan toimintaympäristön haasteet ja mahdollisuudet
- Kepan onnistuminen nykystrategiassaan
- Kepan suhde jäseniinsä
- Huomiot ja toiveet Kepalle

Vastauksia saatiin yhteensä 147, joista 102 Internetin välityksellä ja 45 kirjeitse. Vastausprosentiksi muodostui 51, jota voidaan pitää hyvänä. Vastaamiseen innostamiseksi vastaajien kesken arvottiin palkintoja.

Haastattelututkimus

Haastattelut tehtiin joulukuun 2010 ja tammikuun 2011 aikana Helsingissä, Turussa, Vaasassa ja Joensuussa, ja niihin osallistui 26 jäsenjärjestöä. Haastattelut toteutettiin pääosin 2-3 jäsenjärjestön ryhmähaastatteluina, jotta järjestöjen edustajat innostuisivat pohtimaan Kepan rooleja eri näkökulmista. (Liite 2: Haastattelun kulku). Haastattelijoina toimivat Kepan kehittämisjohtaja Maija Seppo ja jäsensihteeri Paula Lounasheimo, ja haastattelut kirjasi ja nauhoitti projektityöntekijä Kaisa Laihiala.

Jäsenjärjestöhaastatteluissa etsittiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Mikä on Kepan olemassaolon tarkoitus ja päätehtävät?
- Kuinka Kepa on onnistunut täyttämään nykystrategiassa mainitut tavoitteet?
- Mitkä ovat tärkeimmät kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristön ajankohtaisista haasteista ja mahdollisuuksista?
- Millainen kattojärjestörooli Kepalla tulisi olla suhteessa jäsenjärjestöihinsä?

2.2. Vastanneet

Kyselytutkimus

Kepan jäsenistö koostuu erikokoisista ja eri teemoihin keskittyneistä kansalaisjärjestöistä. Kyselytutkimukseen vastanneiden taustatietoja tarkasteltaessa selviää, ettei mikään järjestöryhmä kokonsa, alansa tai sijaintinsa perusteella ole jäänyt täysin kyselyn ulkopuolelle. Vastanneiden jakauma heijastaa melko tarkasti Kepan jäsenjärjestöryhmiä todellisuudessa.

Kyselyyn vastanneet järjestöt jakautuvat toimialaltaan lähes tasan niiden välillä, joiden toiminta liittyy pääasiallisesti kehitysyhteistyöhön, kehityspolitiikkaan ja /tai globaalikasvatukseen (50 %) ja niihin, joiden toiminnassa nämä teemat ovat sivuosassa (49%). Tämän tarkemmin ei vastaajien järjestötyyppejä kysytty.

Vastanneista järjestöistä 67 prosenttia sijaitsee pääkaupunkiseudulla ja noin 30 prosenttia muualla Suomessa. 3 prosenttia ei osannut määritellä sijaintiaan johtuen ilmeisesti tasavertaisesta toiminnasta useilla paikkakunnilla.

Vastanneista järjestöistä lähes joka toinen, 47 prosenttia, on pieni, alle sadan jäsenen järjestö (Kepan jäsenistä 43 %). 21 prosentilla vastanneista (Kepan jäsenistä 22 %) jäsenmäärä on sadan ja viiden sadan välillä, kun taas keskiuuria 500- 4 999 jäsenen järjestöjä on 18 prosenttia (Kepan jäsenistä 20 %). Toiseksi suurimpaan jäsenjärjestöluokkaan kuuluu 5 prosenttia vastanneista (Kepan jäsenistä 6 %) ja suurimpia yli 25 000 jäsenen järjestöjä vastanneissa on 10 prosenttia (Kepan jäsenistä 8 %).

Suurimmalla osalla vastanneista ei ole lainkaan palkattuja työntekijöitä (39 % vastanneista). Mikäli palkattua henkilökuntaa on, on sitä tyypillisimmin 1-5 henkilöä (26 % vastanneista). Seuraavaksi suurin osuus (15 %) ovat 6-20 henkeä työllistävät järjestöt. Vähiten on järjestöjä, joissa henkilökuntaa on enemmän kuin 100 henkeä (9 %).

Haastattelu

Haastateltavia järjestöjä valittaessa pyrittiin saamaan mahdollisimman kattava otos Kepan jäsenistöstä. Valinta tehtiin seuraavien kriteerien pohjalta: järjestöt edustavat erilaisia jäsenryhmiä niin kokonsa kuin järjestötyypinsä puolesta, mukana on järjestöjä kolmelta eri paikkakunnalta pääkaupunkiseudun lisäksi, ja haastateltavat järjestöt eivät osallistuneet Kepan

jäsenjärjestökyselyn haastatteluihin edellisen kyselyn yhteydessä, vuonna 2008. (Liite 3: Haastatellut järjestöt)

Pääkaupunkiseudun ja muun Suomen suhde haastatelluista vastasi suunnilleen jäsenjärjestöjen alueellista jakautumista; kolmasosa haastatelluista toimii ensisijaisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella ja kaksi kolmesta pääkaupunkiseudulla. Useilla järjestöillä on toimintaa eri puolilla Suomea paikallisryhmien ja jäsenten kautta.

2.3.Pohdintaa tulosten luotettavuudesta

Kyselytutkimusten luotettavuus koostuu aina kahdesta asiasta: 1) Reliabiliteetilla tarkoitetaan sitä, miten hyvin vastaukset voidaan yleistää koskemaan koko perusjoukkoa, tässä tapauksessa Kepan jäsenjärjestöjä. 2) Validiteetti on sitä, että kysymykset mittaavat sitä, mitä niiden on tarkoitus mitata. Tässä on erityisen tärkeää, että jokainen vastaaja ymmärtää kysymykset samalla tavalla.

Tutkimuksen julkistamistilaisuudessa herätti keskustelua se, ymmärtävätkö kaikki vastaajat samalla tavalla sen, mistä puhutaan kun puhutaan ”Kepasta”. Vastaajat voivat arvioida Kepaa laajasti ottaen, jolloin mukana ovat myös jäsenjärjestöt, tai sitten Kepa voidaan ymmärtää suppeasti tarkoittaen lähinnä vain keskustoimistoa Helsingissä. Monen kysymyksen johdanto-osa jo kuitenkin antaa ymmärtää, että kysymys on lähinnä Kepasta kattojärjestönä – järjestöjen järjestönä.

Usein kyselytutkimusten ongelmana pidetään sitä, että vastaajat joutuvat ottamaan asioihin kantaa lonkalta eikä heillä ole aikaa miettiä ja punnita vastauksiaan. Tässä tutkimuksessa vastaukset ovat kuitenkin tavallista paremmin mietittyjä, sillä ne eivät yleensä edusta vain yhden henkilön kantaa, vaan monessa tapauksessa jäsenjärjestön edustajat kokoontuivat yhteen miettimään järjestön kantaa. Myös suhteellisen pitkä, useiden viikkojen vastausaika mahdollisti pohtimisen. Muutama vastaaja pyysi jopa joitakin päiviä lisäaikaa saadakseen riittävän monen henkilön mielipiteet kokoon informoidun vastauksen antamista varten.

Vastauskato antaa aina aihetta pohdintaan tulosten luotettavuudesta. Vaikka tässä tutkimuksessa vastausaktiivisuus saatiin nostetuksi tavallista korkeammalle, yli 50 prosenttiin (tyypillisesti lomakekyselyissä jo 30 prosentin palautumaa voidaan pitää hyvänä saavutuksena), melkein puolet jätti silti vastaamatta. Näiden järjestöjen mielipidettä ei siten voida tietää. On kuitenkin perusteltuja syitä olettaa, että vastaukset eivät ole ainakaan systemaattisesti johonkin suuntaan vinoutuneita, koska vastaajien joukossa oli niin monia aloja edustavia ja monen kokoisia järjestöjä.

Haastattelujen osalta vastausten luotettavuuteen voi vaikuttaa se, että haastattelijat olivat Kepan palveluksessa. Haastattelujen alussa asiasta keskusteltiin ja pyydettiin rehellisiä vastauksia, koska vain ne ovat arvokkaita Kepan toiminnan kehittämisessä. Haastattelujen ilmapiiri oli avoin ja rento, ja kun suurimmassa osassa haastateltavat tulivat useammasta kuin yhdestä järjestöstä, se tuotti myös hyvää keskinäistä keskustelua - sekä tukea että kyseenalaistamista erilaisille mielipiteille.

Entä heijastivatko haastateltavien vastaukset koko järjestön mielipidettä? Joissakin haastatteluissa mukana oli kaksi edustajaa samasta järjestöstä, jolloin järjestön edustajien mielipiteet saattoivat erota toisistaan. Koska haastatteluissa ei kuitenkaan pyritty määrälliseen mittaukseen, vaan esitettyjen mielipiteiden perusteluihin ja ilmiöiden taustoihin, ne toivat kuitenkin sitä syvyyttä mitä haettiin.

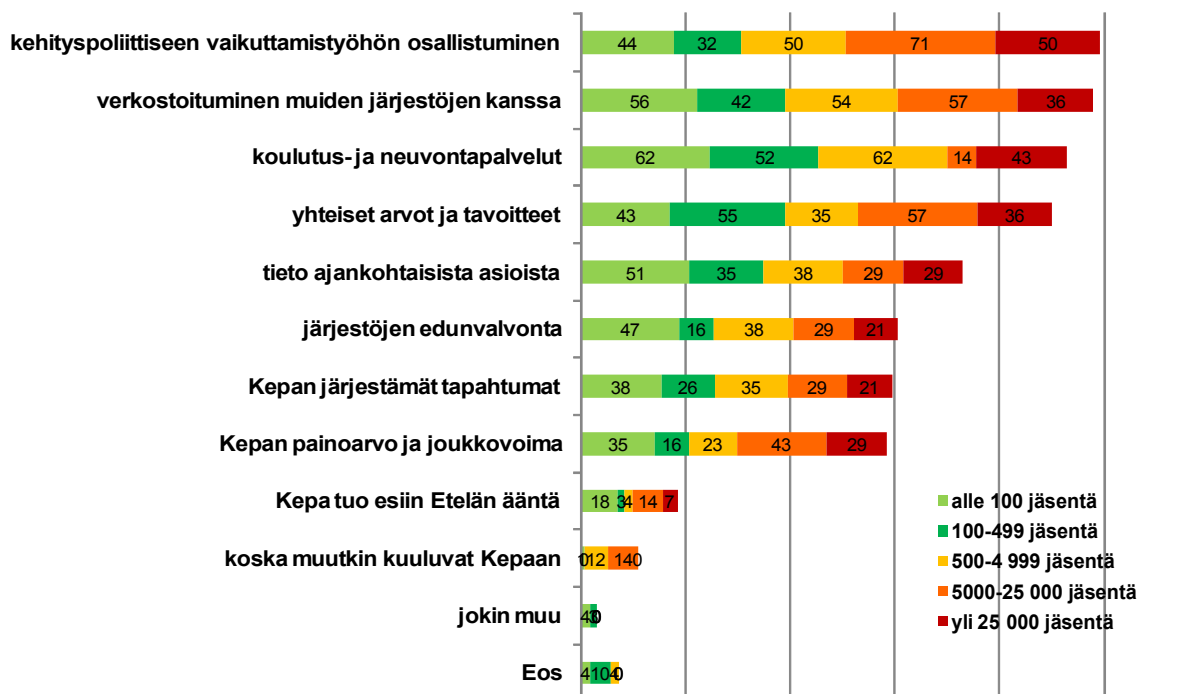
3. Kepan tarkoitus ja päätehtävät

3.1. Järjestöjen mielestä Kepa on yhteiskunnallinen vaikuttaja ja arvoyhteisö

Jäsenjärjestöille tärkein syy kuulua Kepaan on kehityspoliittiseen vaikuttamistyöhön osallistuminen (kuvio 1). Myös verkostoituminen toisten järjestöjen kanssa sekä Kepan järjestämät koulutus- ja neuvontapalvelut kiinnostavat. Näiden konkreettisten asioiden lisäksi on kiintoisaa havaita, että yhteiset arvot ja tavoitteet nousevat arvoasteikossa korkealle – ilmeisesti Kepa nähdään arvoyhteisönä, johon kuulumisen on tärkeää jo itseisarvoisesti.

Tärkeä havainto on se, että erikokoisten jäsenjärjestöjen kesken ei ole suuria eroja mielipiteissä, ei tässä eikä muissakaan kysymyksissä.

Kuvio 1. Mitkä ovat jäsenjärjestöille tärkeimpiä syitä kuulua Kepaan?

Syytä Kepan jäsenyydelle kysyttiin myös edellisessä jäsenkyselyssä vuonna 2008. Tärkeimmät motiivit ovat pysyneet kahdessa vuodessa jotakuinkin samoina; vain niiden keskinäinen järjestys on muuttunut. Selkein muutos on, että kehityspoliittiseen vaikuttamistyöhön osallistuminen on kirinyt aivan huipulle. Vuonna 2008 ylivoimaisesti tärkeimmiksi syiksi Kepan jäsenyydelle nousivat yhteiset arvot ja tavoitteet sekä Kepan tarjoamat koulutus- ja neuvontapalvelut.

3.2. Kepan tärkeimmät tehtävät

Tärkeimmiksi tehtäviksi nousivat hankekoulutus- ja neuvonta, Maailma Kylässä -tapahtuma sekä vaikuttaminen poliittisiin päättäjiin (kuvio 2). Myös edunvalvonta ja järjestöjen keskinäisen yhteistyön tukeminen nousivat kärkeen. Lähes kaikki vastanneet olivat sitä mieltä, että Kepan tulisi tulevaisuudessa panostaa vaikuttamistyöhön, jossa kohteena ovat sekä suuri yleisö että poliitikot.

Merkittävänä tehtävänä nähdään etenkin suomalaisten tietoisuuden lisääminen kehityskysymyksistä. Kepan tärkeimmät toiminnot näyttävät säilyneen viidessä vuodessa melko samoina, joskin eri painoituksin.

Kuvio 2. Kepan tärkeimmät toiminnot jäsenjärjestöjen mielestä

(luku kertoo, kuinka monta prosenttia vastaajista sijoitti toiminnon tärkeimpien joukkoon, kun 1–5 tärkeintä sai mainita)

Kuviosta 2 havaitaan, että Kepan tärkeimpänä pidetty toiminto on hieman eri asia kuin se syy,

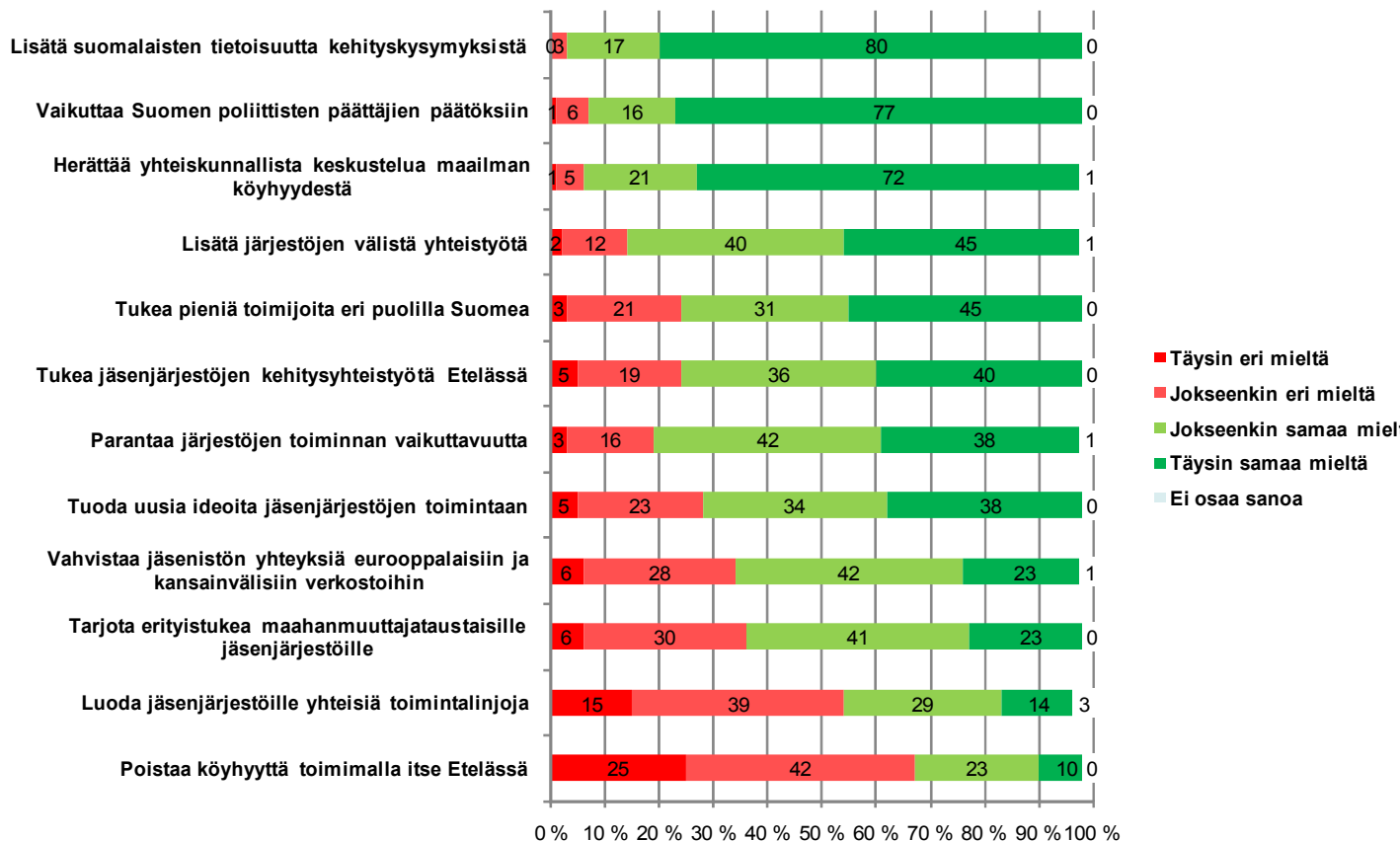
miksi järjestöt kuuluvat Kepaan (kuvio 1). Siinähan koulutus- ja neuvontapalvelut olivat vasta kolmantena. Tässä asiaa lienee katsottu kokonaisuuden kannalta, ei vain oman jäsenjärjestön hyödyn näkökulmasta.

Jäsenkyselyssä 2005 vastaajat arvioivat Kepan palvelujen ja toimintojen tärkeyttä. Tuolloin tärkeimmiksi nousivat poliittisiin päättäjiin vaikuttaminen sekä edunvalvonta. Myös tiedotusta, seminaareja ja koulutusta sekä kansainvälisyyskasvatuksen ja monikulttuurisuuden tukemista pidettiin tärkeinä. Vähiten kannatusta saivat ETVO ja tuki Etelän järjestöille.

Jäsenkyselyssä 2008 selvästi tärkeimmäksi nousi toive, että Kepa keskittyisi jäsentensä toiminnan tukemiseen. Toivelistalla olivat myös koulutus- ja seminaaritarjonnan sekä tiedotustoiminnan lisääminen ja kehittäminen.

Koko kyselyn, ei pelkästään kuvion 3, tulosten valossa Kepa näyttäytyy painokkaasti *yhteiskunnallisena toimijana*. Kullakin jäsenjärjestöllä on oma erikoisalueensa, eikä Kepan kattojärjestönä haluta liiaksi mestaroivan siellä. Tätä kuvastaa se, että hieman yli puolet vastaajista katsoo, ettei Kepan tulisi luoda jäsenjärjestöille yhteisiä toimintalinjoja.

Kuvio 3. Mihin toimintoihin Kepan tulisi panostaa tulevaisuudessa?

Miksi niin moni on eri mieltä siitä, että Kepan tulisi poistaa köyhyyttä toimimalla itse Etelässä? Voi olla, että Kepan Etelän-toimintaa tunnetaan huonosti tai siitä on jopa väärinkäsityksiä. Ehkä kattojärjestöä ei haluta mukaan konkreettiseen toimintaan Etelässä liian vahvasti. Kyse lienee osaksi myös luontaisesta reviiirajattelusta, jota esiintyy kaikenlaisissa ja kaikilla aloilla toimivissa organisaatioissa, eikä vähiten järjestökentällä.

Haastattelujen mukaan Kepan toimintaa Etelässä pidettiin pääosin tärkeänä, mutta sen hedelmien katsottiin välittyvän heikosti jäsenjärjestöille. Kepan toiminta Etelässä ymmärrettiin tärkeiksi niille järjestöille jotka Kepan toimintamaissa toimivat. Esiin tuli myös Kepan Etelän toiminnan huono tuntemus, mikä saattoi myös vaikeuttaa sen arviointia.

Aittoa kontaktia Etelään pidettiin kehityspoliittisen työn lähtökohtana. Joidenkin mielestä sama tieto saataisiin tehokkaammin muuta kautta, mm. jäsenjärjestöjen Etelän toiminnasta tai kansainvälisten vaikuttamisverkostojen kautta.

Nykyistä sijoittumista ja toimintamuotoja moitittiin jäänteeksi menneestä, vaikka esimerkiksi Etelän hankeneuvontaa arvostettiin. Kepan tulisi ottaa muuttuneet kontekstit paremmin huomioon toimintansa sijaintia ja muotoja valitessaan. Myös toiminnan keventämistä tavalla tai toisella pohdittiin. Etelä-ohjelmasta luopumista ehdotti muutama vastaaja.

3.3.Painopisteiden uudelleenarvioinnin tarve

Kepa nähtiin laajana organisaationa, mikä herätti haastatteluissa kysymyksen, ovatko kaikki toiminnot tarpeellisia. Muutamat näkivät organisaation liian rönsyilevänä, minkä vuoksi Kepan yleinen toimivuus on kärsinyt. Useat toivoivatkin parempaa resurssien kohdistamista ja painoarvojen uudelleenarviointia. Myös jäsenjärjestöjen tietoa, osaamista ja verkostoja tulisi hyödyntää paremmin niiden välistä yhteistyötä kehittämällä.

Kepan roolia palveluorganisaationa tulisi korostaa, erityisesti tiedotuksen ja koulutuksen osalta. Kattojärjestönä se voisi keskittyä kehittämään jäsentensä toimintaedellytyksiä sekä rahoitusta poliittisen vaikuttamisen kautta.

Vaikka monet totesivat tuntevansa tai käyttävänsä vain muutamia Kepan toimintoja, näkivät he kuitenkin että muut toiminnot ovat hyödyllisiä muille jäsenyhteisöille. Muutamille oli myös epäselvää, mitä toimintoja Kepaan kuuluu.

Kepan koulutus tunnettiin toiminnoista parhaiten, ja siksi sitä osattiin myös arvioida. Vaikka koulutus ja neuvonta sai erittäin hyvää palautetta, koulutuksiin kohdistui myös eniten yksittäisiä toiveita excel-kursseista järjestökohtaiseen mentorointiin eri puolilla Suomea. "Mikä saa järjestöt pysymään Kepassa, jos käytännön palveluista leikataan?", pohdittiin eräässä haastattelussa. Järjestöjen ydintoimintojen tukeminen nähtiin siis myös Kepaa koossapitävänä tekijänä.

Vastaajien toiveet uusista toiminnoista koskivat lähinnä erilaisten koulutusten tarjoamista sekä nykyisten koulutusten kehittämistä. Lisäksi esitettiin yksittäisiä toiveita järjestöyhteistyöstä, sekä muun muassa asiantuntijavaihto-ohjelmaa ja sosiaalisten yritysten hyväksymistä Kepan jäseniksi.

4. Kepan onnistuminen nykystrategiassaan

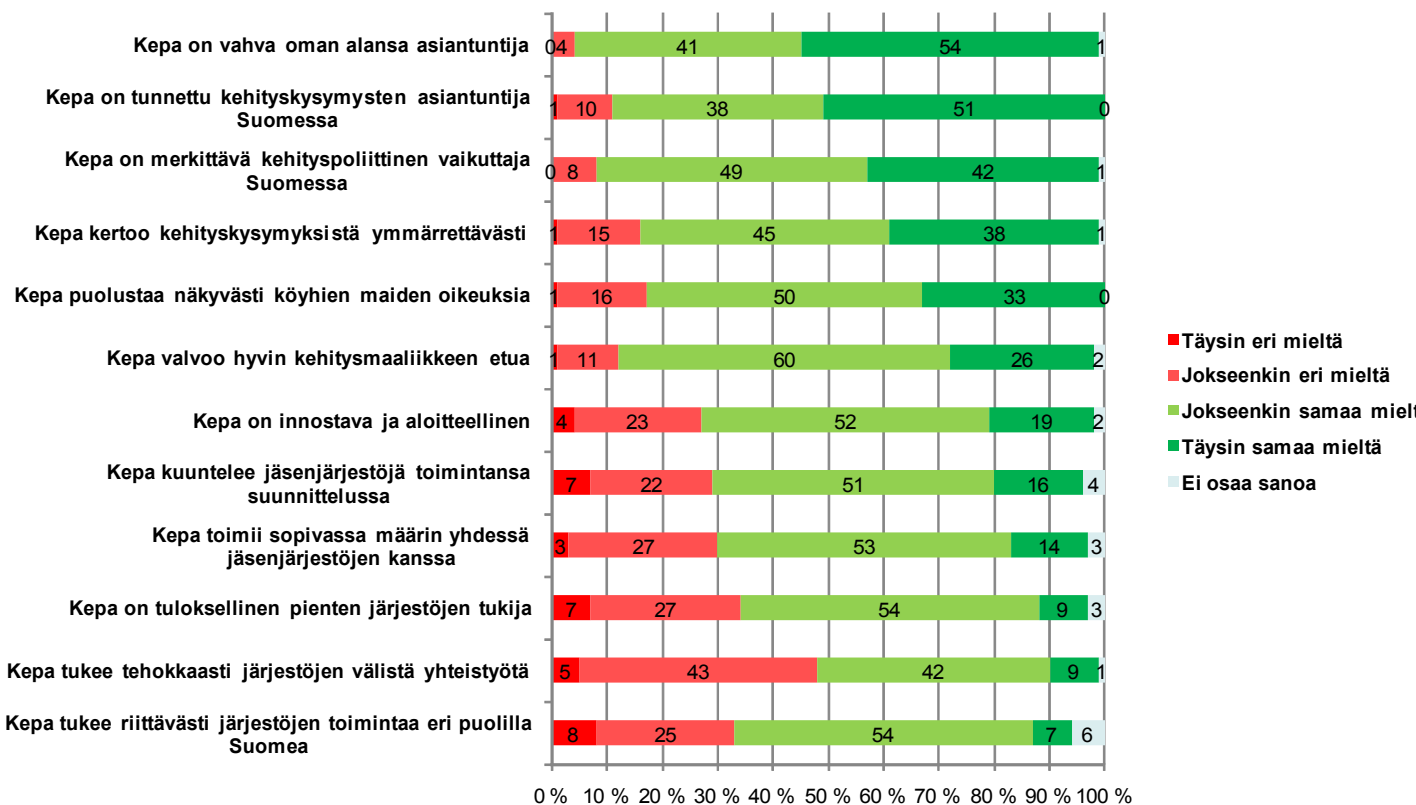
4.1. Kepa on parhaimmillaan vahva asiantuntija ja yhteiskunnallinen vaikuttaja

Asiantuntemus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen ovat Kepan vahvimpia puolia, järjestöjen toiminnan tukeminen on sen sijaan heikommalla tolalla. Kepaa koskevasta 12 väittämästä eniten sai kannatusta "Kepa on vahva oman alansa asiantuntija" (kuvio 4).

Sen sijaan järjestöjen toiminnan ja niiden välisen yhteistyön tukeminen ei tyydytä kaikkia: lähes

puolet eli 48 prosenttia vastaajista on eri mieltä sen väittämän kanssa, että ”Kepa tukee tehokkaasti järjestöjen välistä yhteistyötä”. Järjestöjen toiminnan tukemisessa eri mieltä olevien osuus on 33 prosenttia. On kuitenkin huomattava, että myös näissä väittämässä useampi on samaa mieltä kuin eri mieltä, eli vaakakuppi kallistuu kokonaisuudessaan selvästi myönteiselle puolelle Kepaa ajatellen.

Kuvio 4. Mitä mieltä järjestö on Kepaa koskevista väittämistä?

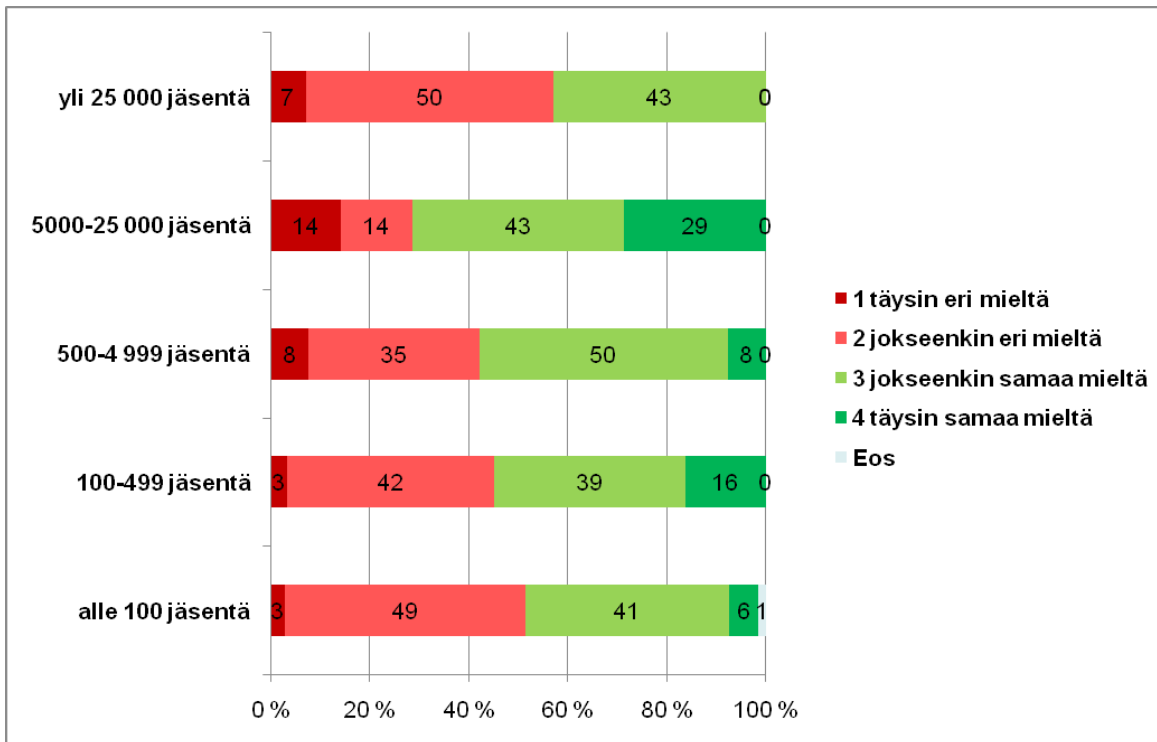

Kaiken kaikkiaan ne asiat, jotka koskevat Kepan yleistä roolia yhteiskunnallisena toimijana, saavat myönteisempiä arvioita kuin ne asiat, jotka koskevat Kepan toimintaa jäsenjärjestöjensä suuntaan. Yhteenvedona voidaan siis todeta, että jäsenjärjestöt pitävät Kepaa asiantuntevana ja kehityskysymyksissä näkyvästi vaikuttavana organisaationa, mutta Kepan toiminnassa jäsenjärjestöjen suuntaan on enemmän kehitettävää.

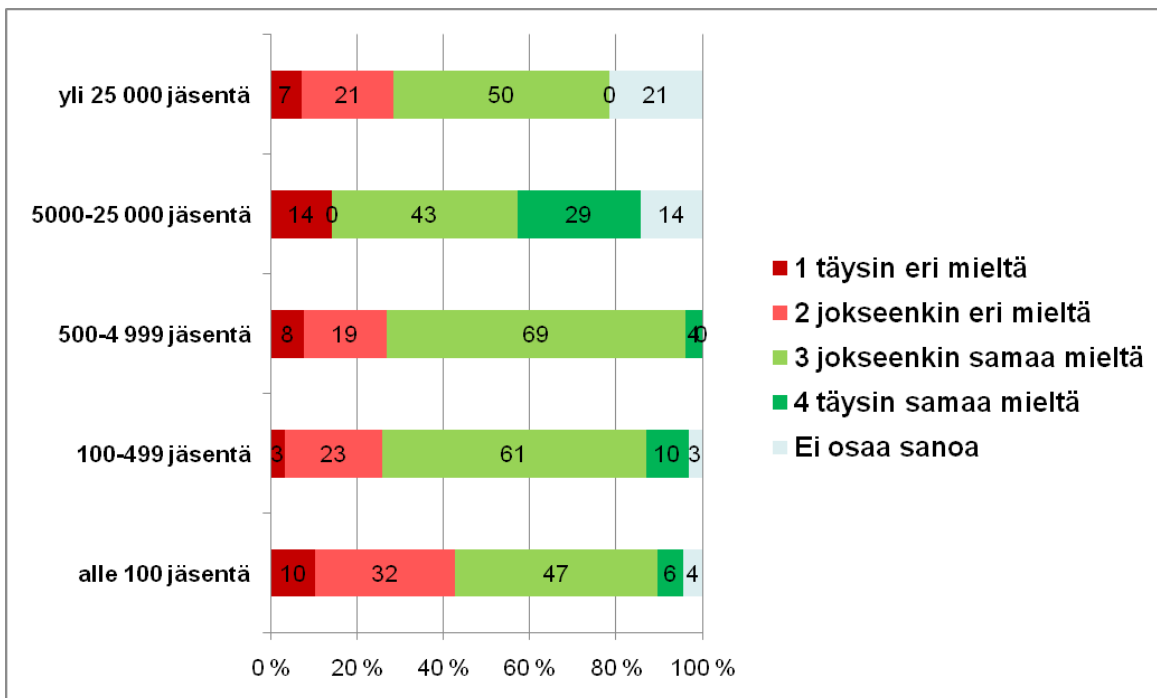
Jäsenjärjestöjen mielestä Kepan asiantuntijuus ja vaikuttaminen ovat vahvistuneet kahdessa vuodessa entisestään. Edelliseen jäsenkyselyyn verrattuna etenkin jäsenistön käsitys Kepasta merkittävänä kehityspoliittisena vaikuttajana on selvästi voimistunut. Vuonna 2008 vastaajista 77 % piti Kepaa merkittävänä kehityspoliittisena vaikuttajana, ja vuonna 2010 väitteen kanssa samaa mieltä oli peräti 91 % vastaajista. Aiemmin 72 prosenttia piti Kepaa tunnettuna kehityskysymysten asiantuntijana Suomessa, ja nyt tätä mieltä oli 89 %. Myös väitteen ”Kepa kertoo kehityskysymyksistä ymmärrettävästi” kanssa samaa mieltä olevien osuus on kasvanut, vuonna 2008 se oli 76% ja vuonna 2010 83%.

Kuvion 4 kaksi kiistanalaisinta väittämää otettiin erityistarkasteluun (kuviot 5 ja 6). Kummassakin väittämässä kriittisimpiä vastaajia olivat pienimmät ja toisaalta suurimmat järjestöt. Vastaajien mielestä kehitettävää on etenkin siinä, miten Kepa tukee jäsenjärjestöjen välistä yhteistyötä.

Kuvio 5. Mitä mieltä väittämästä? ”Kepa tukee tehokkaasti järjestöjen välistä yhteistyötä”

Kuvio 6. Mitä mieltä väittämästä? ”Kepa tukee riittävästi järjestöjen toimintaa eri puolilla Suomea”

4.2. Kepan strategian onnistumisesta

Haastatteluissa pyydettiin järjestöjä arvioimaan Kepan nykyisen strategian tavoitteiden tärkeyttä niiden itsensä kannalta, ja sen jälkeen pohtimaan Kepan onnistumista niissä.

Kepan tärkeimpinä strategisina tavoitteina pidettiin kehityskaaliikkeen edunvalvontaa sekä vaikuttamista poliittiseen päätöksentekoon. Nämä heijastanevat haastatteluissakin esiin nousutta huolta kehitysyhteistyökriittisyyden noususta Suomessa – kattojärjestön toivotaan voivan puhua sekä järjestötoiminnan että yhteiskunnan kehitysmuutoksen puolesta. Tähän ilmiöön liittyen seuraavaksi tärkeimmäksi nousi Kepan tavoite laajentaa kehityspoliittista keskustelua suomalaisessa yhteiskunnassa.

Strategian tavoitteista vähiten tärkeiksi koettiin jäsenistön yhteistyömahdollisuuksien vahvistaminen sekä uusien toimintamuotojen kehittäminen. Vaikka järjestöjen välisten yhteyksien ja tiedonvaihdon vaaliminen nousikin tärkeäksi teemaksi, Kepan tehtävistä se ei noussut edunvalvonnan, vaikuttamistyön ja asenneilmastoon vaikuttamisen ohi.

Strateginen tavoite uusien toimintamuotojen kehittämisestä järjestöille jäi viimeiselle sijalle tärkeydessä: se nähtiin puuhasteluna, jonka voivat tehdä muutkin tahot, kuten tutkimuslaitokset tai järjestöt itse. Kepaa kaivattiin enemmän kokoamaan järjestöjen ääntä kuin tuomaan niille päin uusia aloitteita.

”Kepa on merkittävä kehityspoliittinen vaikuttaja – ja ainoa”

Strategian tavoitteista vaikuttamistyö nousi toiseksi tärkeimmäksi, ja kaikkein tärkeimmäksi se nousi, kun haastateltavilta kysyttiin, mitä toimintoja ei ainakaan saa lopettaa, jos Kepan rahoitus leikkautuisi rajusti. Kepaa pidettiin jopa ainoana tahona, joka voi vaikuttamistyötä tehdä!

Tähän toimintaan liittyi keskenään ristiriitaisiakin varauksia: Kepa nähtiin näkyvänä toimijana mutta toisaalta vaikuttamistyötä pidettiin kabineteissa tehtävänä työnä joka ei näy julkisuuteen. Siksi järjestöjen oli vaikeaa arvioida toiminnan onnistumista. Kepalta toivottiin toisaalta lisää etäisyyttä ja kriittisyyttä valtiovaltaa kohtaan mutta sitä moitittiin myös vanhanaikaisesta vahtikoira-asenteesta, kun pitäisi hakea ”win-win-asetelmia”. Kerran mainittiin jo aiemmissakin kyselyissä esiintynyt käsitys Kepasta ulkoministeriön ”jatkeena”.

”Kepa valvoo kehityskaaliikkeen etua – mutta ei ehkä riittävästi”

Järjestöjen edunvalvonta oli haastattelujen mukaan nykystrategian tärkein tavoite. Sen suhteen on erilaisia toiveita yksittäisten järjestöjen tukemisesta ulkoministeriön hankehallinnoinnin keventämiseen. Kepan arvioitiin selvinneen ”riittävän hyvin muttei erikoisen hyvin”.

Joidenkin mielestä Kepan tulisi keskittyä järjestöjen kehitysyhteistyörahoituksen turvaamiseen jopa 0,7-kampanjan (Suomen kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 %:iin bkt:sta) kustannuksella. Kepa nähtiin silloin ensisijaisesti jäsenjärjestöjensä toimintaedellytysten turvaajana ilman vahvaa roolia laajemmassa kehityspoliittisessa yhteydessä.

”Kepa laajentaa keskustelua suomalaisessa yk:ssa – valppautta tulisi kehittää”

Kepa nähtiin olevan vahvasti mukana yhteiskunnallisessa keskustelussa, mutta onko keskustelu laajentunut? Maailman kuvalehden nähtiin kuluvan lähinnä ”(kehitys)uskovaisten” käsissä ja

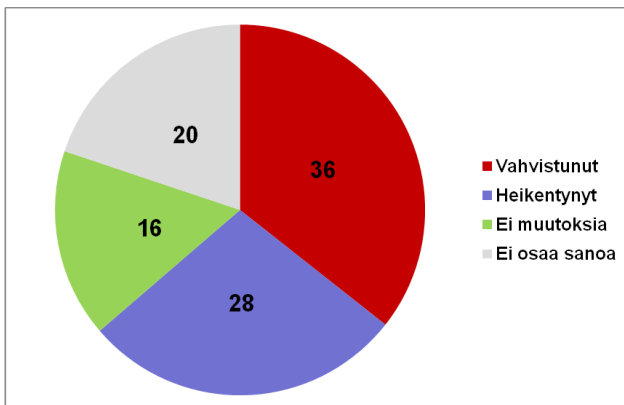
muiden Kepan keskusteluvälineiden olevan riittämättömiä tarpeeseen nähden.

Kun yhteiskunnan ilmapiiri nähtiin kehityspolitiikalle vastahankaisena, ymmärrettiin toisaalta että hyvälläkään työllä ei saada näkyviä tuloksia. Kepan toivottiin olevan enemmän julkisuudessa ja saavan toimiinsa enemmän "aktivismin paloa".

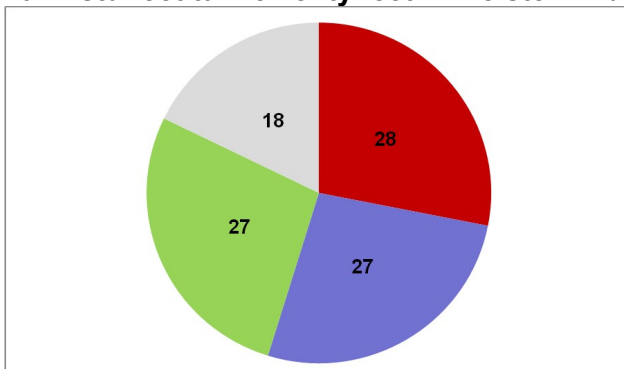
5. Kepan toimintaympäristön haasteet ja mahdollisuudet

Kansalaisyhteiskunnan ja järjestöjen yleisten toimintaedellytysten suhteen Kepan jäsenjärjestöjen näkemykset ovat varsin mieluista luettavaa. Huolimatta viime vuosina velloneesta keskustelusta, jossa kauhistellaan kaiken yhteisvastuun ja kansalaistoiminnan jyräävää individualismia, jäsenjärjestöt kokevat yleisesti ottaen, että kansalaisyhteiskunnan painoarvo on lisääntynyt tai pysynyt ennallaan (kuviot 7 ja 8). Toisaalta enemmän kuin joka neljäs katsoo sen kuitenkin heikentyneen.

Kuvio 7. Onko mielestänne kansalaisyhteiskunnan poliittinen painoarvo Suomessa vahvistunut tai heikentynyt viimeisten viiden vuoden aikana? (%)

Kuvio 8. Ovatko mielestänne kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset Suomessa vahvistuneet tai heikentyneet viimeisten viiden vuoden aikana? (%)

Myös avoimessa palautteessa kansalaisyhteiskunnan tilasta tuli kahdensuuntaisia viestejä: joidenkin mielestä ihmisten saaminen mukaan toimintaan on vaikeutunut, ja toisten kokemusten mukaan ihmiset ovat kiinnostuneempia globaaleista asioista kuin ennen, ja valmiita toimimaan.

Haastatteluissa tavoitteena oli kuulostella, millaista roolia Kepalla nähtiin olevan uusien tai vahvistuvien toimintaympäristön uhkien ja mahdollisuuksien edessä. Teema osoittautui melko vaikeaksi: osin uusien ja arvaamattomienkin ilmiöiden edessä oli hankalaa arvioida jo sitä, mitä seurauksia niillä voisi omalle toiminnalle olla, ja pohdinnan laajentaminen koko kehityskaaliikkeseen ja Kepaan oli välillä jopa ylivoimaisen vaikeaa.

Järjestöjen toimintaympäristön haasteista ja mahdollisuuksista puhuttivat enemmän ne, jotka liittyvät suoraan oman järjestön toimintaan, eivät niinkään ne haasteet, joilla on riski lisätä köyhyyttä jai eriarvoisuutta. Suomalaisten heikentyvä sitoutuneisuus yhdistystoimintaan sekä järjestöjen ammattimaisuuden vaatimus koettiin oman järjestön tai suomalaisen kehityskaaliikkeen tärkeimmiksi trendeiksi lähitulevaisuudessa.

Pääosin Kepalle tarjottiin uusien haasteiden edessäkin sen nykyisiä rooleja: tiedon välittämistä, edunvalvontaa, koulutusta, vaikuttamistyötä ja osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tokaisu "Kepan ei tule toimia tempputehtaana", joka lausuttiin elämyksellisyyden kasvattamistarpeen yhteydessä, kuvaa ehkä myös laajemmin suhtautumista Kepaan: Kepan tulee ensisijaisesti hoitaa nykyiset roolinsa hyvin eikä havitella enää uusia toimintamuotoja. Liittyyisikö tähän myös ymmärrys siitä, kuinka vaikeaa jäsenistön on löytää yhteisymmärrys jonkin toiminnan lopettamisesta jos jotain uutta aloitetaan?

Ilmiö: *"Suomalaisten sitoutuminen pitkäjänteiseen toimintaan järjestöissä on laskussa, elämyksellisyyden vaatimus kasvanut"*

Suurin osa haastateltavista tunnisti sitoutumisen vähentymisen myös omassa toiminnassa ja piti sitä polttavana ongelmana. Siksi ilmiö nousi haastattelujen tärkeimmäksi.

Hyvin vähän pohdittiin sitä, miten järjestön omaa toimintaa on tarpeen muuttaa vastaamaan nykyistä, entistä vaihtelevampaa ja nopeampoisempaa toimintaympäristöä. Eniten Kepalta toivottiin tukea vapaaehtoisten sitouttamiseen: järjestöjen kokemusten vaihdon areenaa, niksejä, julkaisuja ja koulutusta siihen, miten uusia vapaaehtoisia saataisiin kehitysyhteistyöpiirien ulkopuolelta. Vapaaehtoisuudelle toivottiin myös näkyvyyttä, vaikkapa palkintoja tai ainakin yhteiskunnallisen profiilin nostamista.

Tässä yhteydessä esiin nousi myös huoli siitä, voiko Kepa jatkossa olla koko valtavan toimintakentän kattava keulakuva, kun toiminta muuttuu ja laajentuu.

Ilmiö: *"Tehokkuuden ja ammattimaisuuden vaatimus lisääntyy rahoittajien taholta"*

Ammattimaisuuden ja tehokkuuden lisääntyvän otteen tunnistivat kaikki haastateltavat. Sen hyväksyttävyyttä puollettiin, koska se lisää toiminnan vaikuttavuutta ja nostaa järjestötoiminnan profiilia. Toisaalta tehokkuuden ja vaikuttavuuden välistä yhteyttä myös kyseenalaistettiin, sekä moitittiin lisääntyvän hankehallinnon vähentävän konkreettisen, tuottavan työn osuutta.

Tärkeimmäksi tehtäväksi Kepalle tässä yhteydessä nähtiin luonnollisesti edunvalvonta: pienten hankkeiden yksinkertaistetun hakumenettelyn, ja vaihtoehtoisten rahoitusikkunoiden esillä pitäminen. Lisäksi korostettiin erikokoisten järjestöjen erityispiirteiden ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan itseisarvon puolesta puhumista. "Ihanne ei voi olla, että Etelässä kehitysyhteistyötä tekevät vain suuret järjestöt kuten Oxfam ja määrittävät paikallisten agendan ja tukahduttavat uudet ideat", eräässä haastattelussa todettiin.

Ne, jotka pitivät tilannetta luonnollisena ja jopa toivottavana, korostivat Kepan koulutustarjonnan tehostamista. Myös järjestöjen sertifiointijärjestelmän luomisesta ehdotettiin. "Se voisi vähentää käsityksiä järjestöjen puuhastelijamaineesta."

Ilmiö: ”Yritysten rooli kasvaa globaalien ongelmien ratkaisemisessa”

Yritysten roolin kasvuun kehitys yhteistyössä suhtauduttiin kaksijakoisesti: ne jotka näkivät siinä kasvavia rahoitusmahdollisuuksia ja tarvittavia lisätoimijoita maailman ongelmien ratkaisemisessa, toivoivat Kepalta toimia hyväntekeväisyyslahjoitusten verovähennysoikeuksille sekä yhteyksien luomista yritysten ja järjestöjen välille.

Yritystoiminnan mukaan tuloon skeptisemmin suhtautuvat katsoivat, että Kepan tulisi vaikuttaa poliittiseen ilmapiiriin ja luoda painetta yritysten yhteiskunnallisen vastuun vahvistamiselle, suosia paikallista yrittäjyyttä sekä luoda yhteistyösuhteita eettisen kaupan tahoihin.

Ilmiö: ”Maahanmuuttovastaisuus heijastuu myös kriittisyytenä kehitys yhteistyötä kohtaan”

Maahanmuuttovastaisuuden nousu tunnistettiin ja Kepalta toivottiin aloitteellisuutta yhteiskunnallisessa keskustelussa asiasta. Kepan toivottiin myös toimivan esimerkkinä muille pitämällä esillä maahanmuuttajien lisäarvoa kehitys yhteistyössä ja vaikkapa rekrytoimalla maahanmuuttajia työntekijöikseen.

Myös varovaisuutta esiintyi: ehkä Kepan pitäisi saada vähän malttia julkisiin kommentteihinsa ja keskittyä pitkäjänteiseen työhön räksyttämisen sijaan. Olisiko tällä parempi vaikutus kuin herkästi syttyvällä vastakkainasettelulla?

Ilmiö: ”Konfliktit ja kriisit lisääntyvät maailmalla – vaikutuksia kehitys yhteistyön ja kehitysrahoitukseen?”

Lähiaikojen poliittisista kriiseistä ja ilmastonmuutoksen vahvasta medianäkyvyydestä huolimatta tämä ilmiö jäi vähiten tärkeäksi haastateltavien valinnoissa. Joidenkin järjestöjen työssä kriisien lisääntyminen näkyy katastrofiavun osaamistarpeen kasvuna sekä varainhankinnassa. Tärkeänä roolina Kepalle nähtiin pitkäjänteisen kehitys yhteistyön merkityksen esillä pitäminen, terveydenhoito ja koulutus ovat edelleen yhtä tärkeitä sektoreita kuin ennenkin.

6. Kepan suhde jäseniinsä

6.1. Järjestödemokratia toimii

Kysymykseen, onko jäsenjärjestöillä riittävät mahdollisuudet osallistua Kepan päätöksentekoon, 55 prosenttia vastasi kyllä ja 12 prosenttia ei. Huomattavan moni, peräti joka kolmas vastaaja, ei osannut ottaa kantaa tähän kysymykseen.

Haastatteluissa jäsenistön suhde Kepaan nousi esiin melko ongelmattomana. Sekä Kepan tukea järjestöille että sen roolia jäsenistön dialogin paikkana arvostettiin. Kepan ääni yhteiskuntaan ja päättäjien suuntaan nähtiin tärkeänä eikä siihen sisältynyt uhkaa kilpailusta tai järjestöjen tilan viemisestä. Kepalla koettiin olevan oma toimintakenttä ja oma profiili, jonka puitteissa se toimii: ”Ei

joka lausuntoon tarvita lupaa jäseniltä. Ne ovat sitoutuneet Kepan sääntöihin.”

Kysymys siitä, voiko Kepa toimia yksin vai vain yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa, koettiin vieraana: ”Eihän Kepa toimi koskaan yksin, koska sillä on mandaatti ja yhteisesti sovitut toimintaohjelmat.” Sen sijaan järjestöjen toiminnan koordinointiin Kepan ei haluttu puuttuvan.

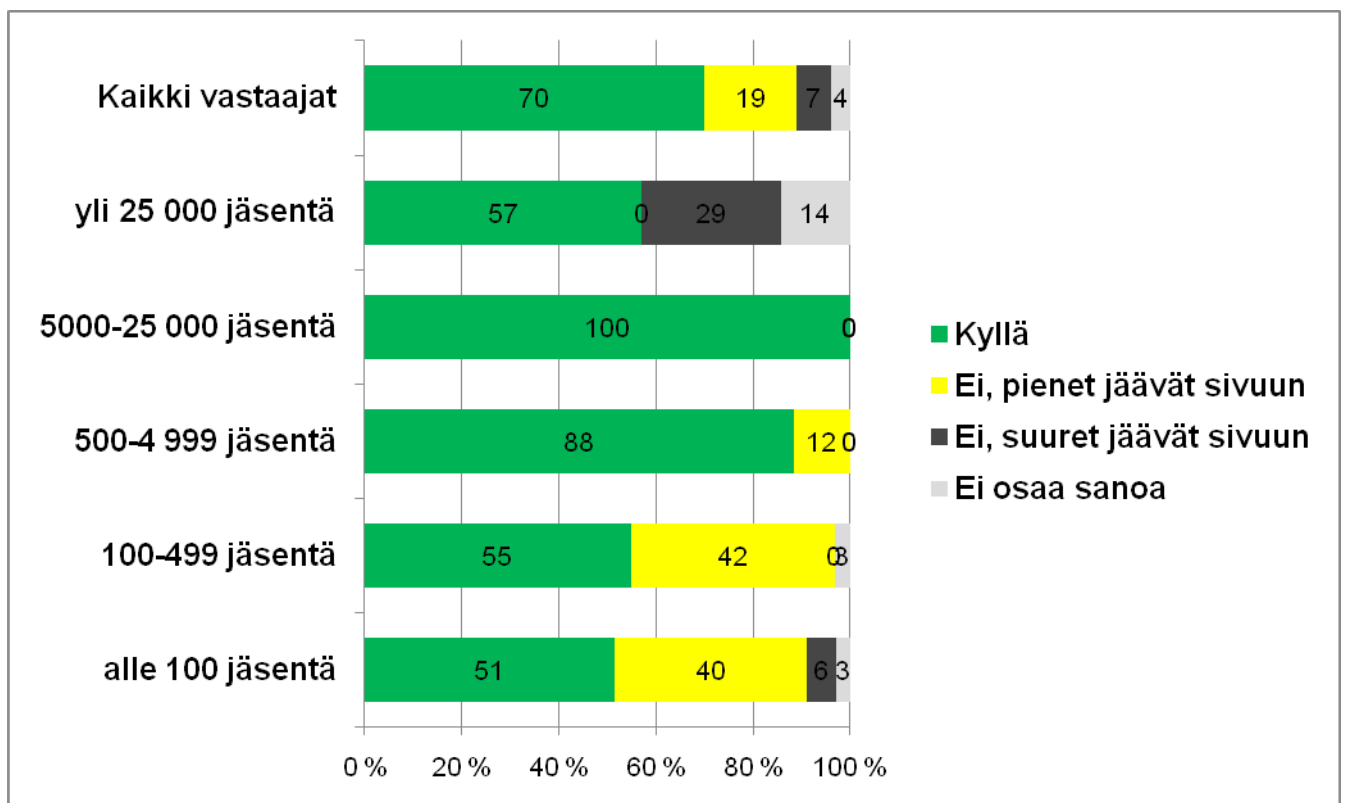
Jotkut kokivat Kepan toiminnan etäisenä, eikä resursseja tai kiinnostusta osallistua sen toimintaan ole. Osallistumismahdollisuuksia pidettiin kuitenkin yleisesti hyvinä, ja järjestödemokratian pelisääntöjä, siis vaikuttamista hallituksen ja vuosikokouksen kautta, toimivina. Esiin nousi ongelma ”ennalta pureskelluista päätöksistä”, mutta se ymmärrettiin suuren järjestön ongelmaksi: asiat on pakko valmistella etukäteen.

Vuonna 2008 haastatelluista järjestöistä valtaosa oli sitä mieltä, että jäsenistöllä on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa Kepan toimintaan. Vaikuttamisen katsottiin vaativan kuitenkin aktiivisuutta ja mahdollisuuksien riippuvan järjestön sijainnista ja koosta. Osa epäili, ettei Kepassa toiminut yhdistyslain mukainen demokratia käytännössä. Järjestöjen arviot omista vaikutusmahdollisuuksistaan ovat siis parantuneet.

6.2. Pienet ja suuret jäsenjärjestöt

Järjestökentässä ajoittain keskustelua herättänyt pelko suurten ja pienten järjestöjen vastakkainasetteluiden syntymisestä Kepassa näyttää tutkimuksen valossa aiheettomalta. Kuten kuvio 9 nähdään, selvä enemmistö jäsenjärjestöistä katsoo, että suuria ja pieniä jäsenjärjestöjä on otettu huomioon tasapuolisesti.

Kuvio 9. Huomioiko Kepa suuret ja pienet jäsenjärjestöt mielestänne tasapuolisesti?

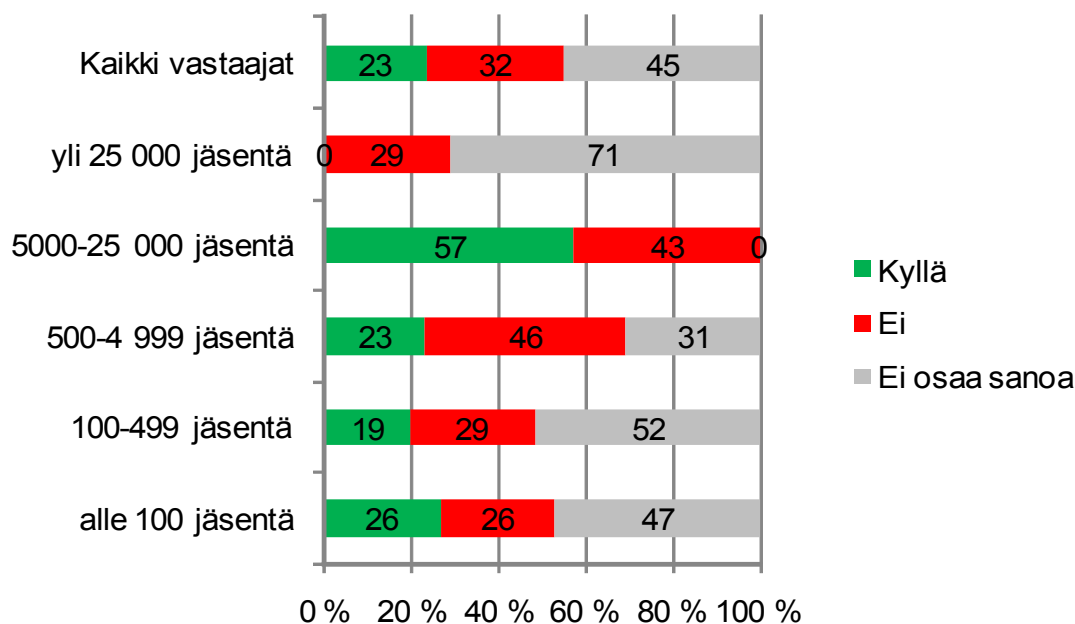

On toki aivan loogista, että pienissä jäsenjärjestöissä keskimääräistä useampi katsoo, että pienet on sivuutettu, ja vastaavasti suurissa nähdään suurten tulleen jätetyksi vähemmälle huomiolle. Kuitenkin on syytä huomata se, että alle 500 jäsenen järjestöissä jopa 40 prosenttia näkee pienet järjestöt sivuutettavan.

6.3. Jäsenmäärä kasvuun vai ei?

Kysymys Kepan järjestöjäsenmäärän kasvattamisesta osoittautui vaikeasti vastattavaksi: peräti 45 prosenttia ilmoitti, ettei osaa ottaa asiaan kantaa (kuviokuva 10). Kyselytutkimuksissa ei osaa sanoa -vaihtoehto tuottaa joskus hyvinkin tärkeää informaatiota. Onhan sekin tutkimustulos, että jostain asiasta ei ole kaikilla mielipidettä. Asia ei silloin ole ehkä kovin polttava.

Kuvio 10. Pitäisikö Kepan pyrkiä aktiivisesti kasvattamaan jäsenmääräänsä?

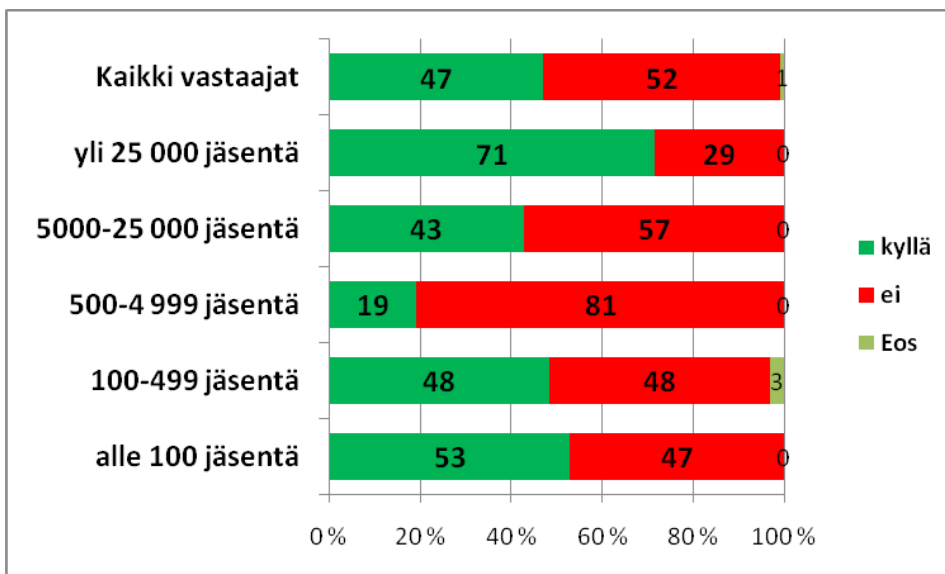
Kantaa ottaneista hieman useampi vastustaa kuin kannattaa jäsenmäärän kasvattamista (32 % vs. 23 %). Etenkin yli 25 000 jäsenen järjestöt olivat jäsenmäärän lisäämistä vastaan. Suotuisimmin puolestaan suhtautuivat 5 000–25 000 jäsenen järjestöt. Muualla Suomessa toimivista järjestöistä 35 prosenttia kannattaa jäsenmäärän kasvattamista, kun pääkaupunkiseudulla toimivien järjestöjen keskuudessa luku on 19 prosenttia.

Suurinta jäsenmäärän kannatus (32 %) on niiden järjestöjen keskuudessa, joissa on 1-5 palkattua työntekijää. Pienin kannatus (5 %) puolestaan löytyy työntekijämäärältään suurehkoista ja suurista yhdistyksistä. Tässä kysymyksessä jäsenkunta siis jakautuu jonkin verran, vaikka kautta kyselyn vastaukset ovat varsin yksimielisiä.

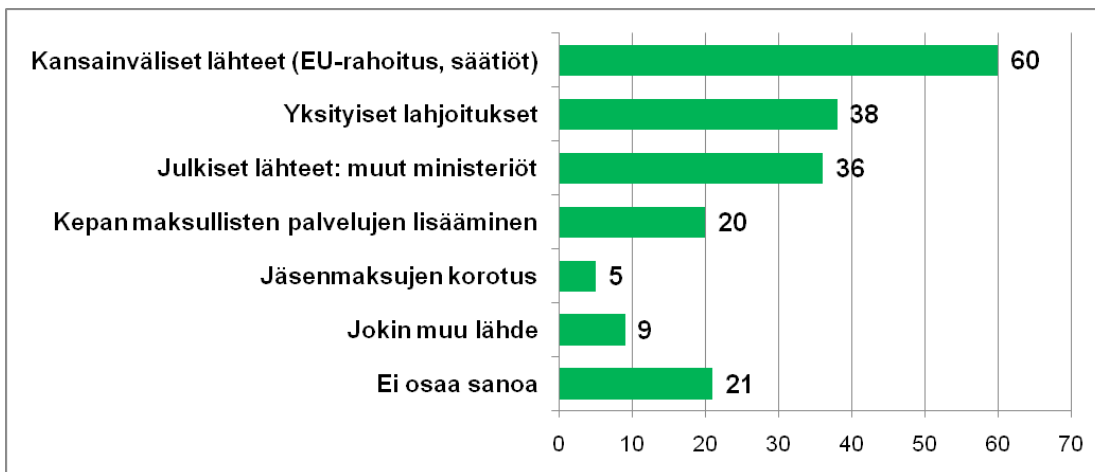
6.4. Kepan omarahoitus

Tässä kysymyksessä jäsenjärjestöjen mielipiteet jakautuvat niin tasaisesti, että tulos ei tarjoa selvää osviittaa päätöksentekoon (kuvio 11). Tällaisissa tilanteissa päätöksentekijöiden on toimittava vain itsenäisen harkinnan varassa. Rahoituksen yksipuolisuus voi olla riski, mutta toisaalta ulkoministeriön kaltainen vahva toimija tarjoaa tukevan selkänojan. Tämän vuoksi ei ole jäsenjärjestöjen mielestä yksiselitteistä vastausta siihen, pitäisikö Kepn rahoituspohjaa laajentaa.

Kuvio 11. Pitäisikö Kepan hankkia nykyistä suurempi osa rahoituksestaan muista lähteistä kuin ulkoministeriöstä?

Kuvio 12. Jos rahoitusta hankitaan muista lähteistä, niin mistä? (%)

Niiltä lähes 50 prosentilta, jotka kannattivat muiden rahoituslähteiden hakemista, kysyttiin tarkentava kysymys, mistä muista lähteistä rahoitusta pitäisi etsiä (kuvio 12). Suosituimmaksi osoittautuivat kansainväliset lähteet, kuten EU-rahoitus ja säätiöt.

Vuonna 2005 jäsenkyselyssä kysyttiin vastaajien mielipidettä Kepan rahoituspohjan laajentamisesta. Tuolloinkin jäsenjärjestöt suhtautuivat myönteisemmin sponsoreiden hankintaan kuin palvelujen maksullisuuteen. Järjestöjen mukaan sponsorit lisääisivät Kepan riippumattomuutta ulkoministeriöstä, mutta sponsoreiden valinnassa tulisi käyttää tarkkaa harkintaa. Palvelujen maksuttomuutta pidettiin tärkeänä etenkin pienten järjestöjen kannalta.

Vuoden 2008 jäsenkyselyssä peräti 45 % ei osannut ottaa asiaan kantaa ja vajaa kolmannes oli sitä mieltä, että omarahoitussuutta pitäisi lisätä.

LIITE 1. Jäsenjärjestökysely saatteineen

Kepan jäsenjärjestöille

Kepa uusii vuoden 2011 aikana toiminta-ajatuksensa, joka vastaa kysymykseen: *Miksi Kepa on olemassa?* Päivitetyn toiminta-ajatuksen pohjalta Kepalle rakennetaan uusi strategia vuosille 2012-2017.

Näitä varten on tärkeää tietää jäsenjärjestöjen kantoja ja toiveita Kepan toiminnasta sekä näkemyksiä yhteisestä toimintaympäristöstämme. Vastaamalla tähän järjestökyselyyn olette mukana rakentamassa Kepan ja kehityskaaliikkeen tulevaisuutta!

Kyselyn toteuttaa Taloustutkimus Oy. Toivomme vastauksia, jotka edustavat koko järjestön kantaa.

Vastanneiden kesken arvomme palkintoja!

- Järjestön seminaari tai illanvietto (arvo 150 e)
- Ilmainen peruspaikka toukokuun 2011 Maailma kylässä -festivaalille ja 4 kpl klubilippuja (arvo n. 100 e)
- Kaksi ilmaista Kepan kurssipakettia kahdelle, edellyttää kurssi-ilmoittautumista (arvo n. 50 e)
- Kolme reilun kaupan tuotepakettia (arvo à 50 e)

Kiitämme jo etukäteen vastauksistanne!

Maija Seppo
Kehittämisohtaja
Kehitysyhteistyön palvelukeskus r.y.
maija.seppo@kepa.fi
puh. 040 512 7954

Juho Rahkonen
Tutkimuspäällikkö, yht. tri
Taloustutkimus Oy
Lemuntie 9
00510 Helsinki
juho.rahkonen@taloustutkimus.fi
puh. 050 375 9008

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa r.y.:n jäsenjärjestökysely 2010

(layout muotoiltiin Taloustutkimus Oy:ssä)

Järjestön nimi: _____
(Palkintojen arvontaa varten)

1.Järjestön taustatiedot

1.1.Järjestön jäsenmäärä

- alle 100 jäsentä
- 100-499 jäsentä
- 500-4 999 jäsentä
- 5000-25 000 jäsentä
- yli 25 000 jäsentä

1.2.Järjestön sijainti

- pääkaupunkiseutu
- muu Suomi

1.3.Järjestön toimiala

kehitysyhteistyö, kehityspolitiikka ja/tai globaalikasvatus
pääosin muu, kehityskysymykset vain osa toimintaa

1.4.Onko järjestössänne palkattuja työntekijöitä?

- ei ole
- 1-5 henkilöä
- 6-20 henkilöä
- 21-100
- yli 100

1.5.Miksi järjestönne on Kepan jäsen? Valitkaa enintään viisi tärkeintä syytä. 1 = tärkein, 5= vähiten tärkeä

- yhteiset arvot ja tavoitteet
- koulutus- ja neuvontapalvelut
- Kepan painoarvo ja joukkovoima
- verkostoituminen muiden järjestöjen kanssa
- tieto ajankohtaisista asioista
- järjestöjen edunvalvonta
- koska muutkin kuuluvat Kepaan
- kehityspoliittiseen vaikuttamistyöhön osallistuminen
- Kepan järjestämät tapahtumat
- Kepa tuo esiin Etelän ääntä
- muu, mikä? _____

2. Kepan tarkoitus ja päätehtävät

2.1. Mitkä Kepan nykyisistä toiminnoista ovat järjestölle tärkeimmät? Valitkaa 1-5 tärkeintä.

- edunvalvonta (järjestöjen toimintaedellytysten ja resurssien turvaaminen)
- kokoukset järjestöille
- järjestöjen keskinäisen yhteistyön tukeminen
- temaattiset järjestötilaisuudet ja maatapaamiset
- tuki Mahdollisuuksien toimeille muualla Suomessa
- tuki järjestöjen globaalikasvatukselle
- hankekoulutus ja -neuvonta Suomessa
- hankekoulutus ja -neuvonta Tansaniassa, Mosambikissa ja/tai Nicaraguassa
- tuki järjestöjen kampanjatoiminnalle ja vaikuttamistyölle
- tuki järjestöjen organisaation kehittämiseksi (mm. talousneuvonta)
- nettisivut kepa.fi
- muu Kepan viestintä (sähköpostilistat)
- Maailma kylässä -tapahtuma
- Maailman kuvalehti Kumppani
- vaikuttaminen poliittisiin päätäjiin
- globbarit
- Kepan selvitykset ja julkaisut
- kirjasto ja tietopalvelu

2.2. Onko Kepalla toimintoja joista sen pitäisi mielestänne luopua? (avoin kysymys) _____

2.3. Mitä uusia toimintoja toivoisitte Kepan aloittavan? (avoin kysymys) _____

**2.4. Valitkaa seuraavista väittämistä. 4= täysin samaa mieltä; 1 = täysin eri mieltä
Kepan tulisi panostaa tulevaisuudessa seuraaviin toimintoihin:**

-lisätä suomalaisten tietoisuutta kehityskysymyksistä	4	3	2	1
-vaikuttaa Suomen poliittisten päättäjien päätöksiin				
-poistaa köyhyyttä toimimalla itse Etelässä				
-tuoda uusia ideoita jäsenjärjestöjen toimintaan				
-herättää yhteiskunnallista keskustelua maailman köyhyydestä				
-parantaa järjestöjen toiminnan vaikuttavuutta				
-vahvistaa jäsenistön yhteyksiä eurooppalaisiin ja kansainvälisiin verkostoihin				
-lisätä järjestöjen välistä yhteistyötä				
-tukea pieniä toimijoita eri puolilla Suomea				
-luoda jäsenjärjestöille yhteisiä toimintalinjoja				
-tukea jäsenjärjestöjen kehitysyhteistyötä Etelässä				
-tarjota erityistukea maahanmuuttajataustaisille jäsenjärjestöille				

3. Kepan toimintaympäristön haasteet ja mahdollisuudet

3.1. Onko mielestänne kansalaisyhteiskunnan poliittinen painoarvo Suomessa vahvistunut tai heikentynyt viimeisen viiden vuoden aikana?

- a) vahvistunut b) heikentynyt c) ei muutoksia d) en osaa sanoa

3.2. Onko mielestänne kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset Suomessa vahvistuneet tai heikentyneet viimeisen viiden vuoden aikana?

- a) vahvistuneet b) heikentyneet c) ei muutoksia d) en osaa sanoa

3.3. Jos muutoksia painoarvossa tai toimintaedellytyksissä on mielestänne tapahtunut, miten muutokset ovat vaikuttaneet järjestönne toimintaan? _____
(avoin kysymys)

3.4. Onko mielestänne yhteiskunnallinen keskustelu kehityskysymyksistä lisääntynyt tai vähentynyt Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana?

- a) lisääntynyt b) vähentynyt c) ei muutoksia d) en osaa sanoa

3.5. Onko mielestänne Kepan näkyvyys yhteiskunnallisessa keskustelussa vahvistunut tai heikentynyt viimeisen viiden vuoden aikana?

- a) vahvistunut b) heikentynyt c) ei muutoksia d) en osaa sanoa

3.6. Kepan toiminnan rahoituksesta 93 % tulee ulkoministeriöstä. Pitäisikö Kepan hankkia suurempi osa rahoituksestaan muista lähteistä?

- a) kyllä b) ei

3.6. Jos vastasitte kyllä, mistä lähteistä:

- yksityiset lahjoitukset
- kansainväliset lähteet (EU-rahoitus, säätiöt)
- julkiset lähteet: muut ministeriöt
- Kepan maksullisten palvelujen lisääminen
- jäsenmaksujen korotus
- muu lähde: _____

4. Kepan onnistuminen nykystrategiassaan

Arvioikaa asteikolla 4-1, mitä mieltä järjestönne on esitetyistä väittämistä.

4= täysin samaa mieltä; 3 = jokseenkin samaa mieltä; 2 = jokseenkin eri mieltä; 1 = täysin eri mieltä

-Kepa kertoo kehityskysymyksistä ymmärrettävästi	4	3	2	1
-Kepa on merkittävä kehityspoliittinen vaikuttaja Suomessa	4	3	2	1
-Kepa on tunnettu kehityskysymysten asiantuntija Suomessa	4	3	2	1
-Kepa puolustaa näkyvästi köyhien maiden oikeuksia	4	3	2	1
-Kepa tukee tehokkaasti järjestöjen välistä yhteistyötä	4	3	2	1
-Kepa valvoo hyvin kehityksmaaliikkeen etua	4	3	2	1
-Kepa on innostava ja aloitteellinen	4	3	2	1
-Kepa on vahva oman alansa asiantuntija	4	3	2	1
-Kepa kuuntelee jäsenjärjestöjä toimintansa suunnittelussa	4	3	2	1
-Kepa on tuloksellinen pienten järjestöjen tukija	4	3	2	1
-Kepa toimii sopivassa määrin yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa	4	3	2	1
-Kepa tukee riittävästi järjestöjen toimintaa eri puolilla Suomea	4	3	2	1

5. Kepan suhde jäseniinsä

5.1. Kepalla on nyt 288 jäsenjärjestöä. Pitäisikö Kepan pyrkiä aktiivisesti kasvattamaan jäsenkuntaansa?

- a) Kyllä b) Ei c) En osaa sanoa

5.2. Jos pitäisi, miksi? (avoin kysymys) _____

5.3. Kepan jäsenistö koostuu varsin monenlaisista järjestöistä. Huomioiko Kepa suuret ja pienet jäsenjärjestöt mielestänne tasapuolisesti?

- a) Kyllä b) Ei, pienet jäävät sivuun c) Ei, suuret jäävät sivuun

5.4. Kepan ylin päättävä elin on yleiskokous johon jokainen jäsenjärjestö saa lähettää 1-2 osallistujaa. Kepan hallituksessa on 23 jäsentä (3 puheenjohtajaa, 12 varsinaista jäsentä ja 8 varajäsentä). Hallitus valitaan joka toinen vuosi yleiskokouksessa. Lisäksi jäsenjärjestöt voivat vaikuttaa joidenkin toimintojen (esim. kampanjat, vetoamukset) suunnitteluun ja toteutukseen.

Onko jäsenjärjestöillä riittävät mahdollisuudet osallistua Kepan päätöksentekoon?

- a) Kyllä b) Ei c) En osaa sanoa

5.5. Jos ei, miten osallistumismahdollisuuksia pitäisi mielestänne parantaa?(avoin kysymys)

5.6. Onko Kepan hallituksen koko nykyisellään (3 puheenjohtajaa, 12 varsinaista jäsentä ja 8 varajäsentä)

a) sopiva b) liian suuri c) liian pieni

5.7. Mitä muita huomioita tai toiveita teillä on Kepalle? (avoin kysymys) _____

Liite 2. Haastattelun kulku

Vaihe	Keskustelun aiheet, kysymykset
ALOITUS	
Esittäytyminen ja prosessin kuvaus	- Esittelykierros + osallistujalista - Haastattelun tarkoitus ja strategiaproessin kuvaus
Järjestön kuvaus	- Mitä järjestönne tekee ja mikä on järjestössä ajankohtaista nyt?
NYKYTILANNE	
Tyytyväisyys Kepan nykytoimintaan	- Mikä Kepan toiminto/palvelu toimii järjestön kannalta; mikä parhaiten / huonosti/huonoiten? Miksi?
Kepan nykyisen strategian toteutuminen	Arvioidaan strategiassa mainittuja, Kepalle asetettuja tavoitteita (paperilla esillä). Pyydetään haastateltavia a) valitsemaan 3 järjestölle tärkeintä tavoitetta ja b) sen jälkeen arvioimaan Kepan onnistuminen kussakin tavoitteessa antamalla sille arvosana, jana 1-10 tai 4-10. Perustelut.
TULEVAISUUS	
Toimintaympäristö	- Mitkä ovat keskeisiä toimintaympäristön haasteita kehitysmaaliikkeelle? Keskustellaan ja valitaan 3-4 tärkeintä trendiä (paperilla esillä). - Miten Kepan pitäisi niihin tarttua? Pitäisikö?
Kepa järjestöjen kattojärjestönä (tulevaisuus)	- Millainen Kepan ja sen jäsenjärjestöjen suhde tulisi olla? - Mitä asioitata Kepan tulee päättää/tehdä yhdessä jäsenten kanssa ja mitä yksin? - Tunnetteko voivanne osallistua päätöksentekoon Kepassa? - Miten vaikuttamismahdollisuuksianne Kepassa voisi parantaa?
LOPETUS	
Terveiset Kepalle ja lopetus	- Haluatteko täydentää jo sanottua tai antaa palautetta Kepalle?

Liite 3.

Haastatellut järjestöt (26 järjestöä)

Attac ry
Eettisen kaupan puolesta ry
Etnia ry
Filippiinit-seura ry
Joensuu-Ghana Seura ry
IBBY Finland ry
Kynnys ry
Luonto-Liitto ry
Maailman sarjakuvat -Världens serier ry
Marttaliitto ry
Pohjois-Karjalan kehitysmaayhdistys ry
Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry
SOS-Lapsikylä ry
Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus
Suomen Liikemiesten Lähetysliitto ry
Suomen Lähetysseura
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi
Suomen Somalia-verkosto
Suomen UN Women – Finlands UN Women ry
Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Suomi-Benin-ystävyyssseura ry
Taksvärkki ry
Turun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta TUO
Turun Maailmankauppayhdistys ry
Vaasan kehitysmaakauppayhdistys ry
Vaasan Kehitysmaaseura – U-landsföreningen i Vasa ry